

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля Юрій БІДЗІЛЯ

30 червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРИКЛАДНЕ УКРАЇНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.01 Українська мова та література
Освітня програма	Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Прикладне українське мовознавство**» (**Морфологія. Частина II**) для здобувачів вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література освітньої програми «**Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність**».

Розробник: *Венжинович Наталія Федорівна*, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови, завідувач кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри української мови**.

Протокол № 12 від 26 червня 2023 року

Завідувач кафедри Наталія ВЕНЖИНОВИЧ

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**.

Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 165	2-й	2-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання:	2-й	2-й
аудиторних – 5	Лекції	
самостійної роботи здобувача – 6	42 год.	16 год.
	Практичні (семінарські)	
	38 год.	8 год.
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: комбінований	Самостійна робота	
	85 год.	141 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Прикладне українське мовознавство» – засвоїти основні поняття теоретичної та практичної морфології, навчити здобувачів освіти теоретично осмислювати лінгвістичні явища, орієнтуватися в різних трактуваннях явищ морфологічної системи мови, осмислювати граматичні особливості частин мови, систему граматичних значень у кожній із них та матеріальних засобів їх вираження.

Завдання курсу морфології української мови в теоретичному плані – з'ясувати та вивчити основні поняття й категорії граматики української літературної мови, форм і моделей морфологічної будови, ієрархії мовних одиниць, що в практичному плані виявляється в таких уміннях: пояснення динаміки лексико-граматичних явищ, аналіз частин мови в різностильових контекстах, нормативне використання морфологічних норм у навчальній і професійній діяльності.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 3. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.

- ЗК 10.** Здатність проведення досліджень на належному науковому рівні.
- ЗК 11.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 12.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 13.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких спеціальних (предметних) компетентностей:

- ПК 1.** Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
- ПК 2.** Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- ПК 3.** Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.
- ПК 4.** Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- ПК 5.** Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).
- ПК 6.** Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів.
- ПК 7.** Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
- ПК 8.** Здатність використовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень, добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний лінгвістичний; узагальнювати підсумки виконаного дослідження та формулювати його новизну; оформляти згідно зі сучасними вимогами та презентувати результати наукового дослідження в усній чи письмовій формі, послуговуючись відповідним термінологічним апаратом.
- ПК 10.** Здатність управляти інформацією; здатність працювати самостійно; готовність здійснювати перевірку процесів збору, аналізу і систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного наукового, творчого досвіду тощо).
- ПК 11.** Здатність здійснювати лінгвістичний та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів та жанрів.
- ПК 13.** Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.
- ПК 14.** Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- ПК 15.** Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.
- ПК 17.** Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Прикладне українське мовознавство**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 5. Латинська мова.
- ОК 7. Основи лінгвістики.
- ОК 12. Прикладне українське мовознавство (Лексика. Лексикологія. Фонетика. Морфологія. Іменні частини мови).

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифри ПРН
Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	ПРН2
Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.	ПРН3
Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	ПРН7
Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності.	ПРН8
Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.	ПРН9
Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.	ПРН10
Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	ПРН12
Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.	ПРН14
Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.	ПРН15
Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.	ПРН16
Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.	ПРН18
Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.	ПРН19
Дотримуватися норм і правил академічної доброчесності.	ПРН20

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Прикладне українське мовознавство (морфологія)»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
Ефективно працює з інформацією: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її, впорядковує, класифікує й систематизує.	ПРН 2
Організовує процес свого навчання й самоосвіти.	ПРН 3

Розуміє основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	ПРН 7
Знає й розуміє систему мови, історію мови, що вивчається, і вміє застосовувати ці знання в професійній діяльності.	ПРН 8
Характеризує діалектні та соціальні різновиди мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію.	ПРН 9
Знає норми літературної мови та вміє їх застосовувати у практичній діяльності.	ПРН 10
Аналізує мовні одиниці, визначає їхню взаємодію та характеризує мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	ПРН 12
Використовує мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.	ПРН 14
Здійснює лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.	ПРН 15
Знає й розуміє основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміє застосовувати їх у професійній діяльності.	ПРН 16
Має навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.	ПРН19
Дотримується норм і правил академічної доброчесності.	ПРН20

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання навчання з навчальної дисципліни **«Прикладне українське мовознавство»** є:

- поточний контроль під час вивчення навчальної дисципліни, який проходить в індивідуальній, груповій, фронтальній формі. Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, комп'ютерний і самоконтроль;
- метод підсумкового контролю – іспит, який проводиться у комбінованій формі. Поточний контроль знань та умінь здобувачів із навчальної дисципліни **«Прикладне українське мовознавство» (Морфологія. Дієслово. Прислівник. Службові частини мови. Вигук)** охоплює проведення двох модульних контрольних робіт та підсумкового контролю у формі іспиту.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми *поточного контролю*: усні відповіді, тестування та письмові домашні, самостійні роботи на практичних заняттях.

Форма *модульного контролю*: підсумковий тематичний контроль через виконання модульної контрольної роботи з тестами, письмовим завданням і усним колоквиумом; проміжний атестаційний контроль, поточний контроль за виконанням індивідуальних робіт, винесених для самостійного опрацювання.

Форма *підсумкового семестрового контролю*: іспит (комбінована форма) із теоретичними питаннями, письмовим завданням і тестами. Може бути виставлений за результатами балів, набраних студентом при поточному контролі на практичних заняттях, тематичному контролі, самостійної, індивідуальної роботи й підсумкової модульної контрольної роботи. Сума балів обраховується в межах 100.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне тестування та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	50	100
6	6	6	5	5	6	5	6	5		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне тестування та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	9	30	10	30
Тестування при тематичному оцінюванні	2	10	2	10
Письмове завдання при тематичному оцінюванні	2	10	2	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Зразок модульної контрольної роботи № 1

1. Теоретичне питання – 10 балів.
2. Письмове завдання: зробіть повний морфологічний аналіз підкреслених слів у

поданому реченні: *День був сонячний, з хат повисипали діти, коло воріт стояли купками дівчата, і чомусь здавалося, що сьогодні неділя* (І. Багмут) – 10 балів.

3. 30 тестів 1, 2 і 3 рівня (30 балів). У тестах подано теоретичні та практичні питання курсу.

Зразок модульної контрольної роботи № 2

1. Теоретичне питання – 10 балів.

2. Письмове завдання: зробіть повний морфологічний аналіз підкреслених слів у поданому реченні: *Існування мови є швидше за все тимчасовим, нема потреби задовго розводитися тут про те, що мови, як і людські особи, їх носії, мають здатність народжуватись і помирати* (Ю. Андрухович) (10 балів).

3. 30 тестів 1, 2 і 3 рівня (30 балів). У тестах подано теоретичні та практичні питання курсу.

Оцінка	Критерії оцінювання модульної контрольної роботи
«Відмінно» (45–50 б.)	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує обов'язкову та додаткову літературу, вільно володіє науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
«Добре» (37–44,5 б.)	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує при цьому обов'язкову літературу, володіє науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань він демонструє не достатню глибину матеріалу та аргументації, допускає при цьому деякі незначні помилки.
«Задовільно» (30–36,5 б.)	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює певну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, але не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає певні помилки.
«Незадовільно» (0–29,5 б.)	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

За результатами контролю знань здобувачів дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре» та «задовільно». Здобувач має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль із дисципліни проводиться у формі екзамену (письмово-усний) із такими видами завдань: 2 теоретичні питання (40 балів), 1 практичне завдання (20 балів), 20 тестів (40 балів).

Зразок екзаменаційного білета

1. Морфологія як окремий розділ граматики, її зв'язок з іншими розділами мови (20 балів).
2. Загальна характеристика прикметника як частини мови. Семантичні, морфологічні та синтаксичні особливості прикметників (20 балів).
3. Зробіть морфологічний аналіз підкреслених слів у поданому реченні: В цьому саду я виросла, і він мене впізнав, хоч довго придивлявся (Ліна Костенко) (20 балів).
4. 20 тестів (40 балів). У тестах подано теоретичні та практичні питання курсу.

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

За результатами модульного контролю визначається підсумкова рейтингова оцінка. Оцінка за іспит визначається залежно від рейтингового балу. Загальна кількість балів, яку може отримати здобувач, – 100. Вони досягаються шляхом сумування результатів оцінок за всі види робіт.

Оцінку «**відмінно**» (90–100 балів, A) заслуговує здобувач, який усебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їхнє значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової, навчальної та методичної роботи.

Оцінку «**добре**» (82–89 балів, B) заслуговує здобувач, який повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Оцінку «**добре**» (74–81 бал, C) заслуговує здобувач, який загалом роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Оцінку «**задовільно**» (64–73 бали, D) заслуговує здобувач, який знає основний

навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його в майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку «задовільно» (60–63 бали, E) заслуговує здобувач, який володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання й використання його в майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка «незадовільно» (35–59 балів, FX) виставляється здобувачу, який має суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку «незадовільно» (0–34 бали, F) виставляється здобувачу, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача освіти протягом семестру.

До складання іспиту допускаються здобувачі вищої освіти, у яких підсумкова модульна оцінка за семестр становить не менше 35 балів і, яким зараховано всі види робіт за цей семестр.

Здобувач вищої освіти, підсумкова рейтингова оцінка якого складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний покращити її до початку підсумкового семестрового контролю під час чергування викладачів на кафедрі у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету. Інакше здобувач не допускається до складання іспиту і в нього виникає академічна заборгованість.

Іспит з навчальної дисципліни здобувач вищої освіти може не скласти, якщо він успішно пройшов усі модульні контролю та його влаштовує підсумкова модульна оцінка. Здобувачі вищої освіти, підсумкова модульна оцінка яких становить від 35 до 59, іспит складають обов'язково. Здобувач освіти може підвищити на іспиті рейтинговий бал, при цьому, за результатами складання іспиту оцінка не може бути менша за підсумкову оцінку, яку він отримав за результатами модульних контролів.

На іспит виносяться теоретичні, практичні завдання в обсязі навчального матеріалу. Оцінювання результатів навчання на іспиті здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за іспит заноситься у відомість обліку успішності.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Дієслово.

Тема 1. Дієслово як частина мови. Обсяг дієслівної лексики. Предикативні й непередикативні форми дієслова. Інфінітив. Основа теперішнього часу й основа інфінітива. Класи дієслів.

Тема 2. Категорія виду дієслова. Зв'язок категорії виду і часу. Система видових опозицій. Основні значення форм доконаного і недоконаного виду. Одновидові дієслова. Двовидові дієслова. Засоби вираження видових протиставлень. Перехідні й неперехідні дієслова. Зворотні дієслова.

Тема 3. Категорія стану, її зв'язок із категорією перехідності-неперехідності. Активний, пасивний, зворотно-середній стан.

Тема 4. Категорія часу. Система дієслівних часів. Абсолютне й відносне значення часових форм. Творення форм теперішнього, минулого, давноминулого і майбутнього часів.

Тема 5. Категорія способу дієслів. Спосіб і час дієслова. Дійсний, умовний і наказовий способи дієслова. Значення способів дієслова й утворення їх форм. Рід і число дієслів. Взаємозв'язок категорій. Категорія особи дієслів.

Тема 6. Дієвідмінювання дієслів. Установлення дієвідміни за основою теперішнього часу й інфінітива.

Тема 7. Дієприкметник як форма змішаного дієслівно-іменного утворення. Лексико-граматичні ознаки дієприкметникових форм. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення. Час, вид дієприкметників. Безособові форми на *-но*, *-то*. Помилки, пов'язані з уживанням дієприкметників.

Тема 8. Дієприслівник як проміжний розряд між дієсловом і прислівником. Творення дієприслівників. Уникнення помилок, пов'язаних з уживанням дієприслівників. Морфологічний аналіз дієслова, дієприкметника та дієприслівника.

Модуль 2. Прислівник. Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук.

Тема 9. Визначення прислівника, його граматична своєрідність.

Групи прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників. Емоційно забарвлені прислівники. Способи творення прислівників, співвідносність з іншими частинами мови. Явище адвербіалізації. Морфологічний аналіз.

Тема 10. Прийменники, їх семантика й уживання. Розряди прийменників за значенням і структурою. Типи похідних прийменників. Морфологічний аналіз.

Тема 11. Сполучники, їх семантика, вживання. Сурядні, підрядні сполучники. Розряди сурядних і підрядних сполучників за значенням. Розряди сполучників за будовою (прості, складні, складені). Сполучники і сполучні слова. Морфологічний аналіз.

Тема 12. Частки. Розряди часток за значенням. Функції часток. Словотворчі і формотворчі частки. Вигуки як особливий лексико-граматичний розряд слів. Семантичні групи вигуків. Розряди вигуків за їх складом і утворенням. Морфологічний аналіз.

Тема 13. Звуконаслідувальні слова, їх функції і вживання. Відмінність звуконаслідувальних слів від вигуків.

1.2. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин			
	Форма навчання: денна / заочна			
	усього	у тому числі		
лк		пр	с.р.	
Тема 1. Дієслово як частина мови. Обсяг дієслівної лексики. Предикативні й непередикативні форми дієслова. Інфінітив. Основа теперішнього часу й основа інфінітива. Класи дієслів.	16/66	2/1	2/1	10/10
Тема 2. Категорія виду дієслова. Зв'язок категорії виду і часу. Система видових опозицій. Основні значення форм доконаного і недоконаного виду. Одновидові дієслова. Двовидові дієслова. Засоби вираження видових протиставлень. Перехідні й неперехідні дієслова. Зворотні дієслова.	8/10	2/1	2/1	10/10
Тема 3. Категорія стану, її зв'язок із категорією перехідності-неперехідності. Активний, пасивний,	6/10	2/1	2/	4/10

зворотно-середній стан.				
Тема 4. Система дієслівних часів. Абсолютне й відносне значення часових форм. Творення форм теперішнього, минулого, давноминулого і майбутнього часів.		2/2	/1	8/10
Тема 5. Категорія способу дієслів. Спосіб і час дієслова. Дійсний, умовний і наказовий способи дієслова. Значення способів дієслова й утворення їх форм.		2/1	/1	2/10
Тема 6. Рід і число дієслів. Взаємозв'язок категорій. Категорія особи дієслів. Дієвідмінювання дієслів. Установлення дієвідміни за основою теперішнього часу й інфінітива.		2/		2/10
Тема 7. Дієприкметник як форма змішаного дієслівно-іменного утворення. Лексико-граматичні ознаки дієприкметникових форм. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення. Час, вид дієприкметників. Безособові форми на -но, -то. Помилки, пов'язані з уживанням дієприкметників		4/2		2/10
Тема 8. Дієприслівник як проміжний розряд між дієсловом і прислівником. Творення дієприслівників. Уникнення помилок, пов'язаних з уживанням дієприслівників. Морфологічний аналіз дієслова, дієприкметника та дієприслівника.		4/2		2/10
Модульна контрольна робота 1				
Разом за модулем 1	30/88	20/10	6/4	40/80
Тема 9. Визначення прислівника, його граматична своєрідність. Групи прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників. Емоційно забарвлені прислівники. Способи творення прислівників, співвідносність з іншими частинами мови. Явище адвербіалізації. Морфологічний аналіз.	10/14	4/1	2/1	8/10
Тема 10. Прийменники, їх семантика й уживання. Розряди прийменників за значенням і структурою. Типи похідних прийменників. Морфологічний аналіз.	6/14	4/1	2/1	8/10
Тема 11. Сполучники, їх семантика, вживання. Сурядні, підрядні сполучники. Розряди сурядних і підрядних сполучників за значенням. Розряди сполучників за будовою (прості, складні, складені). Сполучники і сполучні слова. Морфологічний аналіз.	8/14	4/1	2/1	8/10
Тема 12. Частки. Розряди часток за значенням. Функції часток. Словотворчі і формотворчі частки.		4/1	/1	8/10
Тема 13. Вигуки як особливий лексико-граматичний розряд слів. Семантичні групи вигуків. Розряди вигуків за їх складом і утворенням. Морфологічний аналіз.		4/1		7/10
Тема 14. Звуконаслідувальні слова, їх функції і вживання. Відмінність звуконаслідувальних слів від вигуків.		2/1	2/	6/11

Модульна контрольна робота 2				
Разом за модулем 2	30/85	22/6	8/4	45/61
Разом за семестр	165/165	42/16	38/8	85/141

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна/заочна)
Модуль 1. Дієслово		
1	Дієслово як частина мови. Обсяг дієслівної лексики. Предикативні й непередикативні форми дієслова. Інфінітив. Основа теперішнього часу й основа інфінітива. Класи дієслів.	2/1
2	Категорія виду дієслова. Зв'язок категорії виду і часу. Система видових опозицій. Основні значення форм доконаного і недоконаного виду. Одновидові дієслова. Двовидові дієслова. Засоби вираження видових протиставлень.	4/1
3	Категорія стану, її зв'язок із категорією перехідності-неперехідності. Активний, пасивний, зворотно-середній стан. Перехідні й неперехідні дієслова. Зворотні дієслова.	2/
4	Система дієслівних часів. Абсолютне й відносне значення часових форм. Творення форм теперішнього, минулого, давноминулого і майбутнього часів.	4/1
5	Категорія способу дієслів. Спосіб і час дієслова. Дійсний, умовний і наказовий способи дієслова. Значення способів дієслова й утворення їх форм.	4/1
6	Рід і число дієслів. Взаємозв'язок категорій. Категорія особи дієслів. Дієвідмінювання дієслів. Установлення дієвідміни за основою теперішнього часу й інфінітива.	2
7	Дієприкметник як форма змішаного дієслівно-іменного утворення. Лексико-граматичні ознаки дієприкметникових форм. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення. Час, вид дієприкметників. Безособові форми на <i>-но</i> , <i>-то</i> . Помилки, пов'язані з уживанням дієприкметників.	2
8	Дієприслівник як проміжний розряд між дієсловом і прислівником. Творення дієприслівників. Уникнення помилок, пов'язаних з уживанням дієприслівників Морфологічний аналіз дієслова, дієприкметника та дієприслівника.	4
Разом за 1 модуль		24/4
Модуль 2. Прислівник. Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук.		
9	Визначення прислівника, його граматична своєрідність. Групи прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників. Емоційно забарвлені прислівники.	6/1
10	Прийменники, їх семантика й уживання. Розряди прийменників за значенням і структурою. Типи похідних прийменників.	4/1
11	Сполучники, їх семантика, вживання. Сурядні, підрядні сполучники. Розряди сурядних і підрядних сполучників за значенням.	2/1

12	Частки. Розряди часток за значенням. Функції часток. Словотворчі і формотворчі частки. Вигуки як особливий лексико-граматичний розряд слів. Семантичні групи вигуків.	2/1
Разом за 2 модуль		14/4
Разом за семестр		38/8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна/заочна)
Модуль 1. Дієслово		(денна/заочна)
1	Категорія стану, її зв'язок із категорією перехідності-неперехідності. Активний, пасивний, зворотно-середній стан.	6/10
2	Категорія часу. Система дієслівних часів. Абсолютне й відносне значення часових форм. Творення форм теперішнього, минулого, давноминулого і майбутнього часів.	6/10
3	Категорія способу дієслів. Спосіб і час дієслова. Дійсний, умовний і наказовий способи дієслова. Значення способів дієслова й утворення їх форм.	6/10
4	Рід і число дієслів. Взаємозв'язок категорій.	5/10
5	Категорія особи дієслів. Дієвідмінювання дієслів.	6/10
6	Дієслова, що не належать до жодної дієвдміни.	5/10
7	Правопис дієслів.	6/10
8	Особливості наголошування дієслів.	5/10
Разом за модуль 1		45/80
Модуль 2. Прислівник. Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук.		
11	Емоційно забарвлені прислівники. Способи творення прислівників, співвідносність з іншими частинами мови. Явище адвербіалізації.	8/13
12	Типи похідних прийменників.	8/12
13	Розряди сполучників за будовою (прості, складні, складені). Сполучники і сполучні слова.	8/12
14	Правопис сполучників.	8/12
15	Семантичні групи вигуків. Функції вигуків у реченні.	8/12
Разом за модуль 2		40/61
Разом за курс		85/141

Крім того, самостійна робота містить ще й такі елементи: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури за темою та пошук додаткової інформації; підготовка до практичних занять; систематизацію вивченого матеріалу перед іспитом; опрацювання та підготовку огляду статей, опублікованих у фахових та інших виданнях; розроблення схем, таблиць, діаграм, мультимедійних презентацій тощо.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: офісні додатки, Google Meet.

Обладнання: персональний комп'ютер, мультимедійний проєктор, інтерактивна дошка.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Венжинович Н., Пискач О. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: навчально-методичний посібник для студентів українського відділення філологічного факультету. Ужгород: Гражда, 2022. 222 с.
2. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література: довідник. Ч. I. Київ: Грамота, 2021. 496 с.
3. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / І.Р. Вихованець, К.Г. Городенська, А.П. Загнітко, С.О. Соколова; за ред. К.Г. Городенської. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
4. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців: монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.
5. Прикладне українське мовознавство. Морфологія. Матеріали до практичних занять для студентів напряму 035 Філологія. Укладачі: Н. Венжинович, О. Пискач. Ужгород: ПП Данило С.І., 2022. 95 с.
6. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 390 с.

Допоміжна література

7. Алексієнко Л.А., Зубань О.М., Козленко І.В. Сучасна українська мова: Морфологія: підручник / за ред. А.К. Мойсієнка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: Знання, 2013. 524 с.
8. Андрусишин О. Дієприкметники в українській науково-технічній термінології. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2011. № 709. С. 31–34.
9. Балабан Г.С. Динамічні процеси в прийменниковій системі сучасної української літературної мови: дис. на здобуття наук. ступеня к. філол. наук. Київ, 2007. 260 с.
10. Барчук В. Граматична темпоральність: Інтервал. Час. Таксис. Івано-Франківськ: Сімик, 2011. 415 с.
11. Бацевич Ф. Прагматика винятковості: частки *ЛИШЕ (ЛИШ)* і *ТІЛЬКИ* в сучасному українському мовленні. *Дивослово*. 2009. № 9. С. 32–35.
12. Весельська Г.С. Нові явища у функціонуванні сурядних сполучників в українській мові кінця ХХ–початку ХХІ ст. Житомир: Видавництво ЖДУ, 2014. 159 с.
13. К.Г., Щербатюк Г.Х. Числівник української мови. Київ: Наукова думка, 1980. 242 с.
14. Вихованець І.Р. Морфологічні категорії? Словотвірні? Чи граматичні міжрівневі? *Актуальні проблеми українського словотвору* / за ред. В. Грещука. Івано-Франківськ: Плай, 2002. С. 13–18.
15. Вихованець І.Р. Система відмінків української мови. Київ, 1987. 232 с.
16. Вихованець І.Р. Українська відмінкова система у функціонально-категорійному вимірі (Спроба перекласифікації відмінків). *Наукові записки Кіровоградського педагогічного*

- університету імені Володимира Винниченка. Кіровоград, 2001. Вип. 31. Серія: Філологічні науки (мовознавство). С. 13–16.
17. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. Київ: Наук. думка, 1988. 256 с.
 18. Вихованець І.Р., Городенська К.Г. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови. Київ: Унів. вид-во «Пульсари», 2004. 400 с.
 19. Горпинич В.О. Морфологія української мови: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: ВЦ «Академія», 2004. 336 с.
 20. Граматичний словник української літературної мови. Словозміна: Близько 140 000 тис. слів / В.І. Критська, Т.І. Недозим, Л.В. Орлова, Т.К. Пуздирева, Ю.В. Романюк / Відп. ред. Н.Ф. Клименко. Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2011. 760 с.
 21. Грищенко А.П. Прикметник в українській мові / відп. ред. В.В. Німчук. Київ: Наукова думка, 1978. 207 с.
 22. Гуйванюк Н. В., Кардашук О. В., Кульбабська О. В. Українська мова. Схеми, таблиці, тести: навчальний посібник. Львів: Світ, 2005. 304 с.
 23. Дудко І.В. Займенникове вираження категорії означеності-неозначеності в українській мові. Київ: Довіра, 2011. 232 с.
 24. Еляшевська О. До питання про категорію числа іменників у сучасному українському мовознавстві. *Вісник Львівського ун-ту*. Серія філол. 2004. Вип. 4. Ч.І. С. 134–139.
 25. Єрмоленко С.Я., Бибик С.П., Тодор О.Г. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С.Я. Єрмоленко. Київ: Либідь, 2001. 224 с.
 26. Жовтобрюх М.А. Займенник у системі частин мови. *Мовознавство*. 1994. № 6. С. 18–22.
 27. Жовтобрюх М.А. Система частин мови в українській лінгвістичній традиції. *Мовознавство*. 1993. № 3. С.3–13.
 28. Загнітко А. Український інфінітив у структурі простого речення: типологія функцій і семантика. *Вісник Львівського університету*. Серія філологічна. Вип. 34. Ч. 1. Львів, 2004. С. 3–10.
 29. Загнітко А. П. Категорія особи: статус, структура і семантика. *Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького держ. пед. ун-ту ім. Г. Сковороди*: Матеріали Всеукр. наук. кон «Актуальні проблеми категорійної граматики». Переяслав-Хмельницький, 2003. С. 16–27.
 30. Загнітко А.П. Українські прийменники: Синхронія і діахронія: пробний зошит / за ред. проф. А.П. Загнітка. Донецьк: ДонНУ, 2003. 162 с.
 31. Загнітко А.П., Данилюк І.Г., Ситар Г.В. Українські прийменники: інвентар і структура. *Лінгвістичні студії*: зб. наук. праць. Донецьк: ДонНУ, 2004. Вип. 12. С. 41–47.
 32. Загнітко А.П. Словник українських прийменників. Донецьк, 2007. 416 с.
 33. Загнітко А., Загнітко Н. Синтагматика прийменників зі значенням мети. *Лінгвістичні студії*: зб. наук. праць. Донецьк: ДонНУ, 2007. Вип. 15. С. 132–143.
 34. Загнітко А. Частки в системі службових частин мови: типологічний і лексикографічний вияви. *Лінгвістичні студії*: зб. наук. праць. Донецьк: ДонНУ, 2011. Вип. 22. С. 104–115.
 35. Загнітко А.П., Каратаєва А. Словник часток: матеріали і статті: науково-навчальне видання. Донецьк: ДонДУ, 2012. 382 с.
 36. Загнітко А. Мовносоціумний простір прийменника: дискурсивні практики. *Лінгвістичні студії*. 2018. Вип.35. С. 14–39.
 37. Загнітко А. Прийменникова парадигмальність: семантика та позиційність. *Лінгвістичні студії*. 2023. Вип. 35. С. 17–35.
 38. Караман С.О., Караман О.В., Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова: навч. посіб.; за ред. С.О. Карамана. Київ: Літера ЛТД, 2011. 558 с.

39. Костусяк Н. Категорія відмінка як визначальна міжрівнева категорія іменника. *Українська мова*. 2004. № 3. С. 37–47.
40. Куц Н. Прийменник: основні підходи вивчення, лексико-граматичні ознаки, перспективи дослідження. *Лінгвістичні студії*: зб. наук. праць. Донецьк: ДонНУ, 2006. Вип.14. С. 90–95.
41. Кюнцлі Р.В., Пискач О.Д. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: навчальний посібник. Львів: НВФ «Українські технології», 2010. 262 с.
42. Леонова М.В. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Київ: Вища школа, 1983. 264 с.
43. Лінгвістичний аналіз: Методичні розробки для студентів українського відділення філологічного факультету / укл.: Г.І.Вовченко, А.М.Галас, О.Д.Пискач, Т.М.Розумик, І.В.Сабадош. Ужгород, 2012. 31 с.
44. Лукінова Т.Б. Числівники в слов'янських мовах (порівняльно-історичний нарис). Київ: Наукова думка, 2000. 370 с.
45. Марчило Л.М. Історія форм майбутнього часу дієслова в українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Київ, 1999. 19 с.
46. Мелашенко Ю.Б. Предикативні форми на *-но*, *-то* у лінгвістичній термінології. *Українська термінологія і сучасність*: зб. наук. праць. Київ: КНЕУ, 2001. Вип. 4. С. 261–264.
47. Микитюк О.Р. Формування української граматичної термінології. *Дослідження з лексикології і граматики української мови*: зб. наук. пр. за ред. проф. А.М. Поповського. Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетровського нац. ун-ту, 2011. Вип. 10. С.176–183.
48. Наконечна Л.Б. Семантико-функціональна транспозиція часових форм дієслова в поліпредикативних структурах сучасної української мови: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.01. Івано-Франківськ, 2008. 20 с.
49. Ніколашина Т. Порівняльно-уподібнювальні прислівники синтаксичного ступеня адвербіалізації у сучасній українській літературній мові. *Наукові записки*. Вип. 31. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. С. 118–120.
50. Ожоган В. Займенникові слова у граматичній структурі сучасної української мови. Київ: НАН України Інститут української мови. *Мовознавство*. 1997. 231 с.
51. Олійник О.Б., Шинкарук В.Д., Гребницький Г.М. Граматика української мови: навч. посіб. для студ. вузів. Київ: Кондор, 2007. 543 с.
52. Онатій А.В., Ткачук Т.П. Українська мова: підручник для 6 кл. закладів загальн. середн. освіти. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2023. 288 с.
53. Педченко С.О. Модальні частки в сучасному лінгвістичному витлумаченні. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови: Київ: НПУ, 2008. Вип. 4. С. 37–40.
54. Піддубська І. Реалізація периферійного значення форм умовного способу. *Лінгвістичні студії*: зб. наук. праць. Донецьк: ДонНУ, 2001. Вип. 7. С. 51–56.
55. Піддубська І.В. Модальна і темпоральна транспозиція дієслівних форм: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Донецьк, 2001. 19 с.
56. Плющ М. Я. Граматика української мови: морфеміка, словотвір, морфологія: підручник для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. 2-ге вид., доповн. Київ: Слово, 2010. 328 с.
57. Розумик Т., Венжинович Н. Морфологія сучасної української літературної мови: методичні розробки практичних занять для студентів українського відділення філологічного факультету. Ужгород: Патент, 2002. 75 с.
58. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
59. Симонова К. Граматичні категорії дієслова: основні підходи до вивчення. *Українська мова*. 2012. № 2. С. 34–44.
60. Соколова С.В. Транспозиційний потенціал прислівників у сучасній українській мові: автореф. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01. Київ, 2009. 20 с.

61. Соколова С.О. Час та його відображення в граматичних категоріях дієслова. *Мовознавство*. 1995. № 4–5. С. 11–17.
62. Стадній А.С. Нові конотативні значення дієслів у сучасній українській літературній мові (на матеріалі засобів масової інформації). Вінниця: ВНТУ, 2014. 132 с.
63. Сучасна українська літературна мова / за ред. М.Я. Плющ. 2-е вид. Київ: Вища школа, 2000. 429 с.; 3-є вид., стереотип. 2001. 429 с.; 4-е вид., стереотип. 2003. 430 с.
64. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / за ред. акад. І.К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1969. 584 с.
65. Сучасна українська літературна мова: підручник / А.П. Грищенко, Л.І. Мацько, М.Я. Плющ та ін.; за ред. А.П. Грищенка. 3-тє вид., доп. Київ: Вища школа, 2002. 439 с.
66. Сучасна українська мова: підручник / за ред. О.Д. Пономарева. 3-тє вид., перероб. Київ: Либідь, 2005. 399 с.
67. Тараненко О.О. Сучасні тенденції доперегляду нормативних засад української літературної мови і явище пуризму (у межах граматичних категорій іменника). *Мовознавство*. 2005. № 3–4. С. 85–103.
68. Тараненко О.О. Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад української літературної мови і явище пуризму (у межах іменних граматичних категорій). *Мовознавство*. 2006. № 1. С. 41–64.
69. Українська мова: енциклопедія / редкол.: В.М. Русанівський (співголова), О.О. Тараненко (співголова), М.П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2004. 824 с.
70. Функціонально-комунікативна і текстова парадигма українських прийменників та їхніх еквівалентів / А.П. Загнітко, К.М. Виноградова, І.Г. Данилюк, Н.Г. Загнітко та ін. Донецьк: Вид-во «Вебер» (Донецька філія), 2009. 209 с.
71. Фурса В. Новітні тенденції родового розмежування іншомовних невідмінюваних іменників. *Дивослово*. 2014. № 9. С. 41–43.
72. Христіанінова Р.О. Рід як класифікуюча категорія іменника. *Актуальні проблеми слов'янської філології*: Міжвуз. зб. наук. статей «Лінгвістика і літературознавство». Вип. VIII. Київ: Знання України, 2003. С. 128–135.
73. Чадюк М. Типи дієслів-маркерів пресупозицій. *Лінгвістичні студії*. 2021. Вип. 41. С. 113–122.
74. Чолкан В. До питання про морфологічний статус частки. *Південний архів. Філологічні науки*: збірник наукових праць. Херсон: Айлант, 2002. Вип. 14. С. 194–196.
75. Чолкан В. Частки як засіб модально-експресивного ускладнення присудка. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Чернівці, 1996. Вип. 9. С. 115–120.
76. Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2007. 823 с.
77. Ющук І.П. Українська мова. Київ: Либідь, 2005. 640 с.
78. Ярошевич І. Дієприкметник і дієприслівник в українській мові: поняттєво-термінологічний аспект. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2010. № 676. С. 86–89.
79. Ярошевич І. Становлення й кодифікація української морфологічної термінології. *Українська мова*. 2010. № 3. С. 44–54.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

80. Вебсайт ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Електронні версії підручників. URL: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/>
81. Вебсайт МОН. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
82. Електронний граматичний словник української літературної мови (словозміна). URL: <http://www.mova.info/grmasl.aspx>
83. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/>

84. Сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/login/index.php>.
85. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua>.
86. Словник української мови: В 11-ти томах. URL: <https://sum.in.ua/s>.
87. Словник української мови: У 20-ти томах. URL: <https://sum20ua.com/Entry/index?wordid=24&page=0>.
88. Словники України on-line: український лінгвістичний портал. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>.
89. Словозміна. URL: <https://goroh.pp.ua/>.
90. Український проєкт «Якість освіти». URL: <http://yakistosviti.com.ua/uk/Golovna>.